

Національні стандарти лісоуправління

*Оборська А.Е., виконавчий
директор Асоціації «НС ЛДС»,
доцент кафедри таксації лісу
та лісового менеджменту
НУБіП України,*

www.woodcertification.com.ua

На основі базових стандартів PEFC розроблені два **національних** стандарти лісоуправління

PEFC
PEFC/01-00-01 | PEFC ST 1003:2018

Sustainable Forest Management – Requirements

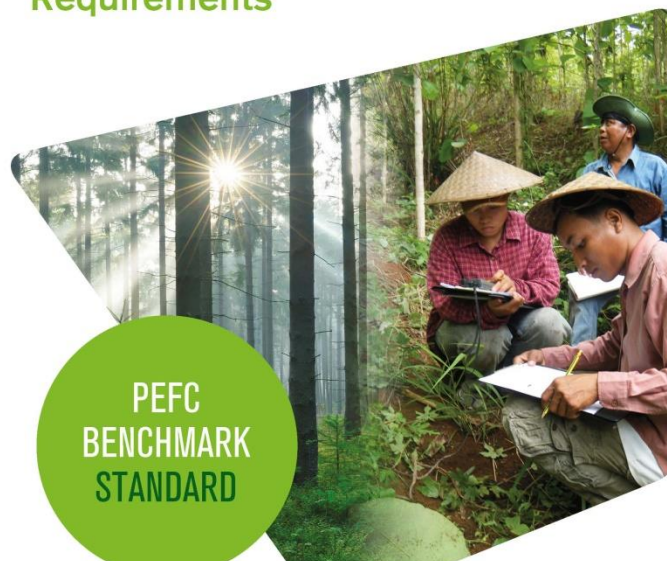

UA SFM ST 02 Стале лісоуправління. Загальні положення

PEFC
PEFC/01-00-01 | PEFC ST 1002:2018

Group Forest Management – Requirements

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління. Вимоги

Основний стандарт Стале лісоуправління. Загальні положення. розроблений Робочою групою

Робоча група здійснює:

розробку національного стандарту лісоуправління

надання керівних вказівок з його виконання відповідно до вимог:

- застосовного законодавства України;

- міжнародних Конвенцій і Декларацій, ратифікованих Україною;

- стандартів та інших документів PEFC International;

- стандартів ISO

Стандарт побудовано за принципами ISO

1. Сфера застосування

2. Нормативні посилання

3. Терміни та визначення

4. Контекст національного стандарту та організації, що використовують стандарт, схвалений PEFC

5. Керівництво

6. Планування

7. Підтримка

8. Заходи

9. Оцінка

10. Удосконалення

1. Сфера застосування стандарту

Стандарт встановлює основні положення сталого лісоуправління, спрямовані на

забезпечення високої продуктивності і стійкості лісів

збереження і відновлення біорізноманіття в лісах

мінімізацію або виключення негативної дії лісогосподарського виробництва на довкілля

невиснажливе лісокористування

економічну ефективність лісогосподарського виробництва

соціальну функцію лісогосподарського виробництва

1. Сфера застосування стандарту

Призначений для застосування лісокористувачами

Вимоги стосуються також підрядників

Стандарт

Вимоги охоплюють усі необхідні процеси, націлені на досягнення сталого лісоуправління

Вимоги охоплюють усі види продукції та послуг

3. Ключові терміни та визначення

Зацікавлена сторона, що зазнала впливу Зацікавлена сторона, яка може зазнати безпосередніх змін у своєму життєвому укладі та / або умовах роботи, викликаних застосуванням стандарту, або зацікавлена сторона, яка може бути користувачем стандарту і, отже, підкорятися вимогам стандарту.

Примітка 1. Зацікавлені сторони, що зазнали впливу, включають **місцеві громади**, працівників Організації та надавачів послуг (виконавців робіт), суміжних землекористувачів, які зареєстровані на території місцевих громад, місцевих переробників лісової продукції та ін. (перелік не є вичерпним). Проте сторони, які мають інтерес у предметі стандарту (наприклад, **неурядові природоохоронні організації (NGO)**, наукові співтовариства, громадянське суспільство), не вважаються сторонами, що зазнали впливу.

Примітка 2. Зацікавлена сторона, яка може бути користувачем стандарту і, ймовірно, буде проходити сертифікацію, наприклад, лісокористувач, якщо це стандарт лісоуправління, або деревообробне підприємство, якщо це стандарт ланцюга постачання.

Ключові терміни та визначення

Екологічно важливі лісові ділянки

- Об'єкти ПЗФ (відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України»);
- містять значні скупчення ендемічних видів та видів, що перебувають під загрозою зникнення, зазначених у Червоній книзі України та їхніх оселищ (відповідно до Закону України «Про червону книгу України»);
- генетичні резервати (відповідно до «Настанов з лісового насінництва»);
- праліси, квазіпраліси, природні ліси (відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат»);
- території **Смарагдової мережі**, оселища, що потребують спеціальних заходів збереження (відповідно до Закону України «Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ в Європі»);
- містять значні скупчення видів, занесених до **регіональних (обласних) переліків видів рослин і тварин**, що підлягають особливій охороні в цих областях (відповідно до Законів України «Про тваринний світ» та «Про рослинний світ»);
- особливо захисні лісові ділянки з режимом обмеженого лісокористування (відповідно до «Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок»).

Ключові терміни та визначення

План господарювання (Management plan)

Задokumentована інформація, яка визначає цілі, заходи і механізми контролю щодо управління ресурсами і послугами екосистем на певний часовий період.

Примітка 1: Матеріали лісовпорядкування є невід'ємною (проте не єдиною) частиною плану господарювання, обов'язковою для ведення лісового господарства, стратегічного планування і прогнозування використання лісових ресурсів.

Примітка 2: Складовими плану господарювання є також тактичний (річний виробничо-фінансовий) і оперативні (квартальні, місячні) плани.

Стратегічний план (Strategic plan)

Документ чи сукупність взаємопов'язаних документів, у яких визначено узгоджені з ресурсами цілі, пріоритети та очікувані результати.

Примітка: Стратегічне планування лісогосподарського підприємства **базується на матеріалах лісовпорядкування.**

4 Контекст національного стандарту та організації, що використовують стандарт, схвалений PEFC

4.1 Загальні вимоги

4.2 Розуміння потреб і очікувань зацікавлених сторін, що зазнають впливу

Організація повинна визначити:

- зацікавлені сторони, що зазнають впливу та мають стосунок до сталого лісоуправління Організації;
- відповідні потреби та очікування цих зацікавлених сторін.
- ефективний механізм комунікації із зацікавленими сторонами

4.3 Визначення сфери застосування системи управління

5 Керівництво

5.1 Організація повинна мати Політику (декларацію) або ж іншу форму зобов'язання щодо наступного:

- а) діяти відповідно до стандарту сталого лісоуправління та інших відповідних вимог схеми сертифікації;
- б) постійно вдосконалювати системи сталого лісоуправління.

5.2 Таке зобов'язання повинне бути розміщеним у вільному доступі для усіх зацікавлених сторін, як мінімум на інтернет-сторінці Організації та / або офіційній сторінці Організації у соціальній мережі, і, за бажанням Організації, у інших засобах масової інформації.

5.3 Відповідальність за дотримання вимог сталого лісоуправління повинна бути чітко визначеною і покладеною на конкретних осіб.

6 Планування

6.1 Дії, що вживаються для визначення ризиків і можливостей

6.2 План господарювання

6.3 Вимоги щодо дотримання

- *6.3.1 Дотримання вимог законодавства*
- *6.3.2 Дотримання законних прав на лісові землі*
- *6.3.3 Дотримання основоположних конвенцій МОП*

7 Підтримка

7.1 Ресурси

7.2 Компетентність

7.3 Взаємодія

7.4 Скарги

7.5 Задokumentована інформація

Організація повинна документувати щонайменше наступні аспекти своєї діяльності:

- а) процес організації та планування лісоуправління;
- б) моніторинг визначених Організацією об'єктів;
- в) процес комунікації із зацікавленими сторонами;
- г) соціальні аспекти, включаючи питання охорони праці;
- д) виділення екологічно важливих ділянок

В основі стандарту – дотримання критеріїв

8. Заходи

Критерій 1: Підтримання та належне збільшення лісових ресурсів та їхнього внеску у світовий кругообіг вуглецю

Критерій 2: Підтримання життєздатності лісових екосистем

Критерій 3: Підтримання та стимулювання деревної та недеревної продуктивних функцій лісів

Критерій 4: Підтримання, збереження і обґрунтоване збагачення біологічного різноманіття у лісових екосистемах

Критерій 5: Підтримання і відповідне посилення захисних функцій лісів під час ведення лісового господарства (переважно, для захисту ґрунтів і водних ресурсів)

Критерій 6: Підтримання або відповідне посилення соціально-економічних функцій і умов

Критерій 1: Підтримання та належне збільшення лісових ресурсів та їхнього внеску у світовий кругообіг вуглецю

- **8.1.2.1.** Обсяги заготівель деревини не повинні перевищувати загальну середню зміну запасу у ревізійному періоді за винятком випадків, коли збільшення заготівель пов'язано із **настанням надзвичайних подій, пов'язаних зі стихійними явищами.**
- **8.1.2.3.** Перевагу необхідно віддавати вибірковим та поступовим системам рубок **з урахуванням лісорослинних умов.**
- **8.1.3.1.** При плануванні рубок, які передбачають отримання ліквідної деревини, необхідно враховувати **можливість її оперативного збуту** для ефективного використання ресурсу.
- **8.1.3.2.** Необхідно застосовувати на усіх видах рубок технологію лісозаготівель, яка забезпечує отримання **оптимальної кількості ліквідної деревини** з мінімальним впливом на зростаючі дерева та інші компоненти лісу.
- **8.1.3.3.** Спалювання порубкових решток може здійснюватися тільки у випадках, якщо їхнє залишення призводить до погіршення санітарного та протипожежного стану лісів **за наявності відповідного обґрунтування.**

Критерій 2: Підтримання життєздатності лісових екосистем

8.2.1.1 Ведення лісового господарства у сприятливих лісорослинних умовах необхідно спрямовувати на формування різновікових мішаних багатоярусних деревостанів.

8.2.1.2 Необхідно здійснювати поступову заміну похідних деревостанів на корінні з урахуванням змін природно-кліматичних умов.

8.2.1.3 Деградовані ділянки лісу необхідно відновлювати до природного стану, який існував до настання деградації.

8.2.2.1 Під час здійснення лісогосподарської діяльності необхідно виконувати заходи щодо збереження різноманіття лісових екосистем. Зокрема під час заготівлі деревини на ділянках необхідно залишати насінники основних лісотвірних порід, цінні та рідкісні дерева та чагарники. Окремі елементи насаджень, які є важливими для збереження біорізноманіття (зокрема поодинокі сухостійні, повалені, фаутні, дуплясті, найстарші дерева тощо) необхідно залишати у непорушеному стані, якщо їхнє залишення не призводить до погіршення санітарного стану лісів та обґрунтовано з точки зору охорони праці.

Критерій 2: Підтримання життєздатності лісових екосистем

8.2.4.3 У разі використання для лісовідновлення інтродукованих деревних видів необхідно здійснювати **задокументовану фахову оцінку** мети та доцільності їхнього застосування, а також потенційно можливого негативного впливу на стійкість аборигенних популяцій та довкілля загалом, шляхів його усунення чи послаблення системою заходів (моніторингом за станом і розвитком, запобіганням спонтанному розповсюдженню спеціальними механічними чи / та хімічними заходами, обмеження використання виду в лісокультурній діяльності тощо).

Критерій 3: Підтримання та стимулювання деревної та недеревної продуктивних функцій лісів

8.3.1.1 Усі заплановані господарські заходи повинні мати фінансове забезпечення, бути **економічно обґрунтованими та екологічно і соціально спрямованими**.

8.3.1.2 Лісогосподарські та лісозаготівельні роботи **не повинні призводити** до погіршення водоохоронної та захисної функції лісів.

8.3.2.1 Господарська діяльність повинна бути зорієнтована на багатоцільове використання лісових ресурсів, котре включало б **використання деревної продукції лісу, побічне користування, рекреаційні можливості лісів**.

8.3.2.2 Під час заготівлі деревини необхідно враховувати **ринкову кон'юнктуру**.

8.3.5.1 Під час будівництва доріг, волоків, мостів майданчиків для навантаження деревини, а також інших об'єктів інфраструктури необхідно дотримуватися усіх вимог щодо **запобігання** виникненню ерозії та мінімізації впливу на навколишнє природне середовище.

Критерій 4: Підтримання, збереження і обґрунтоване збагачення біологічного різноманіття у лісових екосистемах

8.4.2.2 Екологічно важливі лісові ділянки повинні бути нанесені на картографічні матеріали.

8.4.2.3 Плани господарювання повинні містити переліки заходів зі збереження та переліки обмежень стосовно виконання господарських заходів для кожної виявленої екологічно важливої ділянки.

8.4.3.5 Організація із залученням зацікавлених сторін та експертів повинна розробити дієві заходи зі збереження на території Організації оселищ видів рослин і тварин, що охороняються, видів, що перебувають під загрозою зникнення і зникаючих видів та забезпечити належне виконання цих заходів на практиці.

8.4.3.6 Організація повинна вживати заходів із запобігання незаконному полюванню, а також відлову та збиранню видів, що охороняються, видів, що перебувають під загрозою зникнення та зникаючих видів.

Критерій 4: Підтримання, збереження і обґрунтоване збагачення біологічного різноманіття у лісових екосистемах

8.4.5.2 При обранні порід для лісовідновлення Організація **не повинна збільшувати** площу господарств інтродукованих видів, крім випадків, коли жорсткі лісорослинні умови (в т. ч. зумовлені зміною природно-кліматичних умов) не дозволяють застосовувати аборигенні види.

8.4.5.3 Інтродуковані види Організація може використовувати лише за наявності **беззаперечних задокументованих доказів** (виробничого досвіду та / або результатів наукових досліджень): їхньої переваги за продуктивністю, цінністю і стійкістю перед аборигенними видами, їхньої безпеки для стабільного функціонування популяцій аборигенних видів та можливості контролю таких видів.

Обмежене використання інтродукованих видів **для оцінювання їхнього впливу** можливе лише за умов запровадження моніторингу їхнього впливу на довкілля та методичного керівництва з боку регіональних науково-дослідних установ.

8.4.5.5 Створення плантацій інтродукованих видів можливе лише на ділянках, відведених під **лісорозведення**.

Критерій 4: Підтримання, збереження і обґрунтоване збагачення біологічного різноманіття у лісових екосистемах

8.4.8.5 Під час проведення рубок формування та оздоровлення лісів Організація не повинна у складі насадження повністю видаляти **супутні аборигенні деревні види**.

8.4.10.3 Карти технологічного процесу розробки лісосіки **повинні містити** інформацію з переліком цінних для біологічного різноманіття об'єктів, виявлених на лісосіці, та практичних заходів зі збереження або поліпшення стану таких об'єктів.

8.4.12.1 Організація **повинна ініціювати** отримання необхідних дозвільних документів та сприяти проведенню заходів з регулювання **або регулювати** чисельність популяцій тварин, які негативно впливають на успішність лісовідновлення, приріст деревостанів та біологічне різноманіття, до науково обґрунтованого рівня.

8.4.12.2 Організація повинна вживати заходів з охорони створених у процесі лісовідновлення чи лісорозведення лісових культур від **пошкодження тваринами**.

Критерій 5: Підтримання і відповідне посилення захисних функцій [лісів] під час ведення лісового господарства (переважно, [для захисту] ґрунтів і водних ресурсів)

8.5.1.3 Під час створення або відтворення ґрунтозахисних і водоохоронних лісів у несприятливих лісорослинних умовах можуть використовуватися як аборигенні, так і інтродуковані деревні види за умови виконання заходів моніторингу і контролю [запобігання] розповсюдження потенційно інвазійних інтродукованих видів.

8.5.3.4 Карти технологічного процесу розробки лісосіки повинні містити інформацію з переліком протиерозійних заходів, що виконуються під час та після завершення розробки лісосіки.

8.5.3.5 Після закінчення рубок на ерозійно-небезпечних частинах лісосік необхідно здійснювати протиерозійні заходи.

8.5.4.2 У гірських лісах Карпат Організація не повинна прокладати трелювальні волоки ближче ніж за 20 метрів від постійних і 10 метрів від тимчасових водотоків, у місцях витоків річок та навколо них.

Критерій 6: Підтримання або відповідне посилення соціально-економічних функцій і умов

8.6.2.1 Організація повинна **забезпечувати вільний доступ** населення в ліси з метою рекреації. Доступ до лісу обмежується лише:

- під час пожежонебезпечного періоду,
- на ділянки, де проводяться рубки,
- на території та об'єкти природно-заповідного фонду якщо таке відвідання заборонено режимом цих об'єктів та територій,
- а також в інших випадках, передбачених законодавчими актами України.

8.6.2.2 Організація повинна **погоджувати користувачам мисливських угідь** місця побудови вольєрів та інших об'єктів, що стосуються ведення мисливського господарства, з метою забезпечення вільного та безпечного доступу населення в ліси з метою рекреації.

8.6.4.1 Організація повинна підтримувати в актуальному стані **інформацію про місцеві громади**, які перебувають в зоні діяльності Організації та про співпрацю з ними.

8.6.4.3 У разі **заподіяння шкоди** місцевим громадам, Організація повинна мати розроблений механізм вирішення такого конфлікту й відшкодування збитків, та ефективно його застосовувати.

Заключні розділи

9. Оцінка

- 9.1 Моніторинг, вимірювання, аналіз і оцінка
- 9.2 Внутрішній аудит
- 9.3 Перегляд системи управління

10. Удосконалення

- 10.1 Невідповідність і коригувальні заходи
- 10.2 Безперервне вдосконалення

Додаток Б. Моніторинг процесів, пов'язаних із сталим лісоуправлінням (витяг)

Об'єкт моніторингу	Предмет моніторингу	Періодичність звітності з моніторингу	Рекомендований представник управлінського персоналу, що відповідає за моніторинг
1. Стан і життєздатність лісів	Використання лісових ресурсів (в.т.ч. щодо надання екосистемних послуг)	Щорічна, Кожний ревізійний період	Головний лісничий
	Параметри лісового фонду за віковою структурою, породним складом, запасами та площами	Щорічна, Кожний ревізійний період	Начальник відділу лісового господарства
	Обсяги і стан лісовідновлення та лісорозведення	Щорічна, Кожний ревізійний період	Начальник відділу лісового господарства, інженер лісових культур
	Обсяг лісокористування (в т.ч. стосовно недеревинної лісової продукції)	Щорічна, Кожний ревізійний період	Інженер лісового господарства, начальник відділу лісового господарства

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління. Вимоги

Групова сертифікація – це альтернативний підхід до індивідуальної сертифікації, який дозволяє власникам лісів чи лісокористувачам стати добровільно сертифікованими за одним сертифікатом та розділити фінансові зобов'язання, що виникають внаслідок сертифікації лісів, а також нести спільну відповідальність за лісоуправління

Цей підхід спрямований на удосконалення розповсюдження інформації та співпраці щодо лісоуправління серед окремих власників лісів та лісокористувачів

Обмеження, щодо індивідуальної сертифікації у лісовому господарстві та дотримання процедур групової сертифікації не призводять до нижчого рівня дотримання вимог PEFC щодо сталого лісоуправління

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління. Вимоги – ключові визначення

Управлінський орган групової організації

Юридичний суб'єкт, який представляє учасників, несе загальну відповідальність за забезпечення відповідності лісоуправління на сертифікованій площі стандарту сталого лісоуправління та інших застосовних вимог системи лісової сертифікації. З цією метою управлінський орган групової організації використовує систему управління груповою організацією

- Примітка: Необхідно, щоб структура управлінського органу групової організації відповідала умовам функціонування, кількості учасників та іншим базовим умовам для організації групи. Її може представляти одна людина

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління. Вимоги – структура групової організації

Групову організацію
можуть утворювати

а) незалежні юридичні та / або фізичні особи, яких можна охарактеризувати як невеликі лісові господарства / дрібні власники лісу. Управлінським органом групової організації такого типу може бути один з учасників, або спеціально сформований орган, наприклад асоціація;

б) державні підприємства лісового господарства на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, підпорядковані територіальному органу, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства. Управлінським органом групової організації такого типу може бути один з учасників або зазначений територіальний орган;

в) дочірні підприємства комунальної форми власності одного материнського (основного) підприємства. Управлінським органом групової організації такого типу може бути один з учасників або зазначене основне підприємство;

г) інші категорії учасників, наприклад у рамках регіональних програм розвитку лісового господарства

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління. Вимоги – визначення сфери застосування системи управління групою

4.3.1 Групова організація повинна визначити сферу застосування системи управління групою:

- а) визначити найменування групової організації, яка буде утримувачем сертифіката групового лісоуправління, управлінський орган групової організації та перелік учасників;
- б) встановити сертифіковану площу, як суму лісових ділянок учасників згідно їхніх правовстановлюючих документів;
- в) зазначити, що груповий сертифікат є спільним документом усіх учасників;
- г) визначити форму документа, що підтверджує участь у груповій сертифікації лісоуправління – субсертифікат чи підтвердження участі.

4.3.3 Кожен із учасників повинен виконувати усі основні вимоги стандарту UA SFM ST 02 Стале лісоуправління. Загальні положення, за винятком пунктів 9.2 Внутрішній аудит і 9.3 Оцінка системи управління, які може виконувати управлінський орган групової організації.

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління. Вимоги – моніторинг, вимірювання, аналіз та оцінка

9.1.1 Управлінський орган групової організації повинен розробити програму внутрішнього моніторингу, яка б забезпечувала впевненість у відповідності групової організації лісоуправління стандарту сталого лісоуправління. Зокрема, у цій програмі необхідно визначити:

- а) що повинно бути контрольованим та вимірюваним;
- б) методи моніторингу, вимірювання, аналізу та оцінки у відповідних випадках для забезпечення дійсних результатів;
- в) коли необхідно проводити моніторинг та вимірювання;
- г) коли результати моніторингу та вимірювання необхідно проаналізувати та оцінити;
- д) яку задокументовану інформацію необхідно надати, як доказ результатів.

Примітка: Програма моніторингу може ґрунтуватися на Додатку Б. Моніторинг процесів, пов'язаних із сталим лісоуправлінням UA SFM ST 02 Стале лісоуправління. Загальні положення.

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління.

Вимоги – Критерії визначення ступеня ризику для вибірки учасників аудиту

№ з/п	Показник визначення ризику	Ступінь ризику для вибірки		
		низький ризик (0)	середній ризик (1)	високий ризик (2)
1	Форма власності	державна	комунальна	приватна
2	Біогеографічний регіон	низовина	низький гірський хребет	високогірний хребет
3	Електронний облік деревини на усіх стадіях виробничого процесу	повний	частковий	відсутній
4	Інтенсивність лісокористування деревинними ресурсами	менше 50% середньої поточної зміни запасу	50 - 100% середньої поточної зміни запасу	понад 100% середньої поточної зміни запасу
5	Конверсія лісів	відсутня	була, але припинена	відбувається
6	Виконавці робіт у лісі	штатні працівники	штатні працівники і підрядники	лише підрядники

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління.

Вимоги – Критерії визначення ступеня ризику для вибірки учасників аудиту

№ з/п	Показник визначення ризику	Ступінь ризику для вибірки		
		низький ризик (0)	середній ризик (1)	високий ризик (2)
6	Виконавці робіт у лісі	штатні працівники	штатні працівники і підрядники	лише підрядники
7	Біологічне різноманіття	площа екологічно важливих ділянок менша 10%	площа екологічно важливих ділянок 10-50%	площа екологічно важливих ділянок понад 50%
8	Соціально-економічні функції лісу	площа категорії експлуатаційних лісів понад 50%	площа категорії експлуатаційних лісів 10-50%	площа категорії експлуатаційних лісів менша 10%
9	Взаємодія з місцевими громадами	немає суперечок	були вирішені суперечки	є невирішені суперечки
10	Ресурси для адміністрування	повне забезпечення	неповне забезпечення	часткове забезпечення
11	Управління та правозастосування	відсутні будь-які адміністративні та кримінальні правопорушення	правопорушення були, але усунуті	правопорушення на стадії розгляду

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління. Вимоги – вибір учасників

За підсумками балів учасників згідно учасників відносять до категорій:

- 1-5 – категорія низького ризику;
- 5-15 – категорія середнього ризику;
- 15 і більше – категорія високого ризику.

Залежно від групування за категоріями, здійснюється вибір учасників щорічного внутрішнього аудиту.

До вибірки для проведення щорічного внутрішнього аудиту не повинні включатися учасники, у яких проводився внутрішній аудит або аудит органу з сертифікації попередніх один / два роки, якщо це можливо, виходячи з формули розрахунку:

$$y = 0,8 \sqrt{x}$$

UA SFM ST 03 Групова сертифікація лісоуправління. Вимоги – удосконалення

У випадку виникнення невідповідності, групова організація лісоуправління повинна:

- а) реагувати на невідповідність і, якщо можна застосувати:

і. заходи, щодо її контролю та виправлення;

іі. заходи, щодо боротьби з наслідками;

- б) оцінити необхідність дій для усунення причин невідповідності, щоб вона не повторювалося і не виникала в іншому місці, шляхом:

і. перевірки невідповідності;

іі. визначення причин невідповідності;

ііі. визначення, чи існують подібні невідповідності або чи можуть вони потенційно виникнути;

- в) здійснювати будь-які необхідні заходи;
- г) переглянути ефективність будь-яких вжитих коригувальних заходів;
- д) внести зміни в систему управління групою, якщо це необхідно

Дякую за увагу!

Наші контакти

вул. Старокозацька, 5
м. Дніпро
44049 Україна

+38 097 556-53-35

info@pefcukraine.com

www.woodcertification.com.ua

